

11. Mizernyc'kyj O. Do II Plenumu VUCP Robos. Pershyj etap // Robotnyk osvity. – Berezen'–kvtin' 1925. Chyso 3–4 (5–6). – S.4.

12. Narysy povsjakdennoho zhyttja radjans'koi' Ukraïny v dobu nepu (1921–1928 rr.): Kolektyvna monografija / Vidp. red. S. V. Kul'chyc'kyj: V 2 ch. – Ch.1. – K.: Instytut istorii' Ukraïny NAN Ukraïny, 2009. – 445 s.

13. Narodna osvita Ukraïny na I sichnja 1925 r. Ustanovy social'nogo vyhovannja. – Harkiv: CSU USRR, 1925. – Vyp.1. – T.5.

14. Pershyj Vseukrai'ns'kyj vchytel's'kyj z'i'zd v Harkovi vid 5 do 11 sichnja 1925 r.: (zi znimkamy uchasykiv z'i'zdu): Stenografichnyj zvit. – Harkiv: Derzhavne vydavnytvo Ukraïny, 1925. – 153 s.

15. Sytnikov O. P. Osvita v Ukraïns'kij SRR (1920–ti roky): istoriografija: avtoref. dys. ... kand. ist. nauk / Sytnikov Oleksandr Pantelijovych. – K., 2003. – 16 s.

16. Siropolko S. Istoria osvity na Ukraïni / S. Siropolko. – K.: Nauk. dumka, 2001. – 912 s.

17. Stryzhak Je. M. Kadrove zabezpechnnja sredn'oi' ta vyshhoi' shkoly USRR: istorychnyj dosvid 1920–1930 rokiv: dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01 / Je. M. Stryzhak; Cherkas'kyj derzh. tehnologichnyj un–t. – Cherkasy, 2007. – 200 ark.

18. Chyrva Ju. I. Rozvytok narodnoi' osvity Ukraïny (1917–1932 rr.): istoriografija problemy: avtoref. dys. ... kand. ist. nauk / Chyrva Jurij Ivanovych. – Dnipropetrovs'k, 1995. – 18 s.

Protsenko V. V., graduate student, Taras Shevchenko National university of Kyiv (Ukraine, Kyiv), vikulkaprotsenko@mail.ru

Education Trade Union of the USSR in the middle of 1920s: situation, problems, assignments (based on the First National Teachers' Congress in Kharkov)

The article analyzes the situation of education unions in the USSR of materials for first Ukrainian Congress of Teachers in Kharkov 1925. The basic problems are strengthening grassroots organization, income teachers', ensuring safety and benefits of intensifying propaganda affairs professional educational movement and involvement in political life, including grassroots trade union educational tools for economic work, equal rights and responsibilities of municipal and rural members of the Ukrainian Union of Educational Workers. The study referred to priorities identified problems faced by educational union USSR in the middle of 1920s.

Keywords: education, educational union, the First National Teachers' Congress in Kharkov, the functions of trade unions.

* * *

УДК 636.082:001

Шульга В. П.,
кандидат географічних наук,
Національний авіаційний університет
(Україна, Київ), shulhavp@online.ua

ПРОФЕСОР М. А. КРАВЧЕНКО – ОРГАНІЗАТОР СИСТЕМИ ВИЩОЇ ФАХОВОЇ ОСВІТИ В УРСР

Висвітлено основні етапи та здобутки професійної діяльності доктора сільськогосподарських наук, професора М. А. Кравченка (1909–1986) – талановитого педагога, організатора системи вищої фахової освіти в УРСР. Показано його роль у створенні кафедри розведення сільськогосподарських тварин Київського ветеринарного інституту та зоотехнічного факультету Української сільськогосподарської академії. Узагальнено внесок в активізацію навчального процесу та науково–дослідної роботи, репрезентації досягнень вітчизняних учених у галузі тваринництва. Як найбільший здобуток М. А. Кравченка розглядали заснування наукової школи, представниками якої розроблено теоретичні і методологічні основи селекційно–племінного вдосконалення існуючих та виведення нових вітчизняних порід великої рогатої худоби.

Ключові слова: вища освіта, тваринництво, зоотехнічна наука, розведення сільськогосподарських тварин, наукова школа.

На сучасному етапі реформування вищої освіти в Україні не розглядається окремо від розвитку світових освітніх систем, зокрема європейської. У зв'язку з цим необхідне приведення її науково–методичної бази у відповідність до світових вимог; її структурування та впорядкування переліку спеціальностей; інформатизація навчального процесу та доступ до міжнародних освітніх систем тощо. Основою органічного входження

в європейську систему освіти є забезпечення її високої якості не лише завдяки запровадженню сучасних форм і методик навчання, розширення міжнародних контактів, а й вивчення власного історичного досвіду. Творчий доробок відомих вітчизняних учених, які сприяли організації системи вищої фахової освіти, підготовці навчально–методичної літератури, слід враховувати при подальшому її розвитку в умовах євроінтеграції.

У становлення перших галузевих навчальних структур в УРСР значний внесок зробив професор М. А. Кравченко. Окремі аспекти його педагогічної діяльності відображено в наукових працях В. П. Бурката, К. А. Найденко, Ю. Д. Рубана, В. В. Діденка, І. С. Бородай [4; 11; 12; 10; 3]. Однак до цього часу цілісного аналізу його професійної діяльності у контексті становлення та розвитку вищої фахової освіти проведено ще не було і поставлено за мету даного дослідження. Методологія дослідницького пошуку ґрунтується на застосуванні системно–історичного підходу. Основу джерельної бази дослідження становлять архівні матеріали.

На основі вивчення документальних джерел встановлено, що М. А. Кравченко сформувався як талановитий педагог ще в середині 30–х років ХХ ст. Науково–педагогічну роботу розпочав в Башкирському сільськогосподарському інституті. Варто зазначити, що цей інститут створено відповідно до постанови ЦВК і РНК СРСР №237 від 23 липня 1930 р. Деканом тваринницького факультету призначено Ш. М. Ченборисова. В 1930 р. водночас з організацією інституту створено кафедру зоології, фізіології та анатомії, завідування якою здійснював професор А. С. Щепотєв. Для проведення занять обладнано кабінети хімії, анатомії, зоології і ботаніки. В подальшому на базі кабінетів для викладання тваринницьких дисциплін організовано кафедру зоотехнії, завідування якою поклали на доцента В. В. Доброхотова. На кафедрі викладалися такі зоотехнічні дисципліни, як розведення сільськогосподарських тварин, основи тваринництва, спеціальна зоотехнія, генетика, кормовиробництво та годівля [1].

В 1933 р. тваринницький факультет було переіменовано на зоотехнічний. В жовтні 1933 р. кафедру зоотехнії реорганізовано на кафедру загальної зоотехнії, в подальшому на її базі створено кафедру розведення сільськогосподарських тварин на чолі з доцентом Х. Р. Султанаєвим. Він читав курси з розведення сільськогосподарських тварин, а М. А. Кравченко проводив практичні заняття. У порівнянні з системними лекціями Х. Р. Султанаєва, який на той час мав великий педагогічний досвід, практичні заняття М. А. Кравченка були яскравими імпровізаціями, що без сумніву було корисним для студентів. У весняному семестрі 1933–1934 років окрім практичних занять читав самостійні курси «Свинарство» на зоотехнічному факультеті і «Основи тваринництва» на агрономічному.

Літом 1934 р. поступив до аспірантури Сільськогосподарської академії імені К. А. Тімірязєва (Москва), після захисту дисертації в 1936 р. отримав направлення в Білоруську державну сільськогосподарську академію, яка була одним із перших галузевих вищих навчальних закладів Російської імперії, що став центром розвитку сільськогосподарської науки. Рішення щодо створення

інституту на базі Гори–Горецької землеробської школи прийнято 30 червня 1848 р. Однак у зв'язку з повстанням 1863 р., у якому взяли участь багато студентів, 24 липня 1864 р. Міністерство державних маистностей прийняло рішення про його переведення в Санкт–Петербург. Після закриття інституту в Горках продовжували функціонувати навчальні заклади середньої кваліфікації, які здійснювали підготовку спеціалістів сільського господарства. В квітні 1919 р. колегією Наркомпросу РРФСР прийнято рішення щодо їх перетворення у вищий навчальний заклад – Горецький сільськогосподарський інститут. У серпні 1925 р. РНК БРСР прийняла постанову про злиття Білоруського інституту сільського господарства і Горецького сільськогосподарського інституту і створення Білоруської державної академії сільського господарства [2].

М. А. Кравченко працював упродовж двох років на посаді доцента кафедри розведення сільськогосподарських тварин, читав самостійні курси «Велика рогата худоба», «Свинарство». Керував виробничою практикою студентів зоотехнічного факультету і відвідував з ними Сичовський, Смоленський та Гжатський держплемрозплідники у Смоленській області. Кафедрою перший рік завідував Ю. З. Уман, другий – С. А. Кудряшов.

В 1938 р. за конкурсом обраний доцентом кафедри тваринництва Дніпропетровського сільськогосподарського інституту. Його зоотехнічний факультет створено на базі Київського ветеринарно–зоотехнічного факультету, який у 1934 р. перевели до Дніпропетровська. У складі зоотехнічного факультету функціонували кафедри розведення сільськогосподарських тварин та тваринництва, які очолювали М. О. Селех і Х. І. Класен відповідно. М. А. Кравченко читав курси «Свинарство», «Вівчарство», «Птахівництво». Питання селекції, годівлі і розведення тварин опрацьовували вчені кафедри: А. М. Алєєв, М. К. Вовк, П. А. Плюйко, І. П. Степаненко та ін. [10].

Для підготовки курсу вівчарства М. А. Кравченко працював кілька місяців у Всесоюзному інституті гібридизації й акліматизації тварин (Асканія–Нова). Ученими інституту досягнуто успіхів у поліпшенні продуктивних ознак свиней, овець, великої рогатої худоби та сільськогосподарської птиці. У 1935 р. апробовано першу вітчизняну породу овець – асканійську тонкорунну, виведену М. Ф. Івановим на основі схрещування місцевих мериносів з баранами американського рамбульє та одночасного поліпшення умов годівлі й утримання, ретельного добору тварин, індивідуального та лінійного підбору, інбридингу [13]. В Асканії–Новій були зосереджені цінні й рідкісні колекції, зокрема коні Пржевальського та їх гібриди з культурними породами, зебри, зеброїди, кілька видів антилоп, муфлон, козерог, лама, лань, зебу, бантенг, буйвол, верблюд, олень, як, лисиця, кілька видів страусів тощо [15, арк. 1].

В 1940 р. М. А. Кравченко за конкурсом був обраний завідувачем кафедрою розведення сільськогосподарських тварин Київського ветеринарного інституту, який на той час здійснював фахову підготовку та широку програму науково–дослідних робіт у галузі ветеринарії, зоогієни та годівлі сільськогосподарських тварин. Як свідчать архівні документи, у складі інституту функціонував

лише один факультет – ветеринарний. Окрім спеціальних ветеринарних кафедр відкрито кафедри розведення і спеціальної зоотехнії, зоогієни, годівлі й агрономії, добре укомплектовані професорсько–викладацьким персоналом [7, арк. 7]. М. А. Кравченка читав курси «Розведення сільськогосподарських тварин» і «Спеціальної зоотехнії», вів практичні заняття в двох групах студентів.

З початком Другої світової війни розраховувався і в числі співробітників інституту поїхав до племрадгоспу «Хмельовик», де як зоотехнік прийняв стадо і здійснював його евакуацію в Тамбовську область РРФСР. Продовжив свою педагогічну діяльність, очолюючи кафедру годівлі і розведення сільськогосподарських тварин Новосибірського сільськогосподарського інституту. Читав курс годівлі, за сумісництвом працював зоотехніком навчального господарства. Літом 1943 р. перебрався до Свердловського сільськогосподарського інституту, де здійснював завідування кафедрою тваринництва.

Після закінчення війни знову очолив кафедру розведення сільськогосподарських тварин у Київському ветеринарному інституті. Окрім цього здійснював наукове керівництво двома темами, одна з яких присвячувалася розробці методики оцінки плідників за потомством, інша – дослідженню впливу інтенсивності росту живої маси телиць на їхню продуктивність [14, арк. 1–5]. Упродовж 1948–1953 років завідував також кафедрою дарвінізму в Київському державному університеті.

Як один із найбільших здобутків цього періоду ми розглядали заснування вченим у 1946 р. наукової школи на базі Київського ветеринарного інституту. Програма її діяльності охоплювала широке коло питань: теорія породи та породотворення, племінного добору і підбору, лінійного розведення та генеалогічного аналізу, індивідуального розвитку сільськогосподарських тварин. Проведено пріоритетні дослідження з селекційно–генетичного вдосконалення симентальської породи, виведення на її материнській основі спеціалізованих молочних і м'ясних порід, добре пристосованих до розведення в умовах УРСР. Учнями М. А. Кравченка розроблено систему лінійного розведення, основи перспективного планування в тваринництві та ін.

В 1953 р. професор М. А. Кравченко був у тривалому відрядженні в Угорщині, прочитав курс розведення сільськогосподарських тварин в аграрному університеті в Геделле. Один із найбільш авторитетних галузевих зарубіжних вищих навчальних закладів був організований в 1920 р. в Будапешті, а в 1950 р. переведений до м. Геделле. Незважаючи на переваженість викладацькою роботою вчений ознайомився з племінним тваринництвом Угорщини та особливостями ведення племінної роботи в країні. Перебуваючи за кордоном, презентував найбільш вагомі здобутки вітчизняних учених зоотехніків [4].

Повернувшись в УРСР, присвятив себе реформуванню системи галузевої вищої освіти. В історії вітчизняної сільськогосподарської дослідної справи ці роки ознаменувалися інтенсивними пошуками оптимальних форм співіснування галузевої науки й освіти. У зв'язку з цим відповідно до постанови ЦК КПУ і Ради Міністрів УРСР №524 від 10 травня 1956 р.

«Про заходи з поліпшення роботи науково-дослідних установ по сільському господарству» здійснено реорганізацію існуючих науково-дослідних установ і створено нові з метою підвищення теоретичного рівня дослідної справи й активізації наукової допомоги сільськогосподарському виробництву [3].

Для вдосконалення управління наукою, підвищення теоретичного рівня досліджень та впровадження у виробництво досягнень науки і передового досвіду відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР №1566 від 30 грудня 1956 р. створено Українську академію сільськогосподарських наук [6, арк. 42–44]. Вона мала статус вищого науково-методичного центру країни в галузі сільськогосподарської науки і координувала науково-дослідну роботу 87 наукових установ, серед яких 17 інститутів і 21 обласна державна сільськогосподарська дослідна станція, галузеві дослідні станції. Академія також забезпечувала теоретичну й практичну підготовку фахівців вищої кваліфікації [6, арк. 45–47]. Наказом Міністерства сільського господарства СРСР від 21 січня 1957 р. №18 до її складу віднесено Українську сільськогосподарську академію та Київський ветеринарний інститут [5, арк. 12].

Академія була установою нового радянського зразка, яка не мала аналогів на теренах країни, об'єднувала всі наукові установи, що функціонували в галузі сільськогосподарської науки УРСР. Згідно з постановою Президії УАСГН від 4 травня 1958 р. викладачі навчальної частини брали безпосередню участь у науковій роботі дослідних установ Академії, і, навпаки, вчені наукових установ залучалися до педагогічної роботи навчальної частини [9, арк. 42–43]. Безумовно, це сприяло зближенню сільськогосподарської науки з вищою освітою та суттєво покращувало процес підготовки фахівців вищої кваліфікації.

У зв'язку з передачею Київського ветеринарного інституту до складу Академії створено два факультети – ветеринарний і зоотехнічний. Кафедрою розведення сільськогосподарських тварин до кінця свого життя завідував М. А. Кравченко, також був організатором і першим деканом зоотехнічного факультету. В 1965 р. читав курс лекцій з розведення сільськогосподарських тварин і генетики в МНР.

Таким чином, професор М. А. Кравченко зробив вагомий внесок в становлення і реформування системи вищої фахової освіти в УРСР. Організував одні з перших в республіці: кафедру розведення сільськогосподарських тварин при Київському ветеринарному інституті та зоотехнічний факультет при Українській академії сільськогосподарських наук. За його ініціативою активізувалася науково-дослідна робота кафедри, яка спрямовувалася на розроблення теоретичних і методологічних аспектів розвитку тваринництва, поточне та перспективне планування племінної роботи в господарствах, впровадження наукових розробок. Один із найбільших здобутків ученого – започаткування наукової школи, програма діяльності якої охоплювала широке коло питань: теорія породи та породотворення, племінного добору і підбору, лінійного розведення та генеалогічного аналізу, індивідуального розвитку сільськогосподарських тварин та ін.

На перспективу вважаємо за доцільне більш детальне дослідження педагогічної діяльності М. А. Кравченка

в зарубіжних країнах, порівняння систем фахової підготовки, що застосовувалася в 50–70-х роках в УРСР та країнах Європи.

Список використаних джерел

1. Башкирский государственный аграрный университет. – <https://www.bsau.ru/education/faculties/bvm/>. Заголовок з екрана. Доступ вільний.
2. Белорусская сельскохозяйственная академия. 150 лет. Краткий очерк истории и деятельности / соавт.: Лившиц В. М., Немыкина И. А., Добролюбов Н. Н. и др. – Минск, 1990. – 277 с.
3. Бородай І. С. Теоретико-методологічні основи становлення та розвитку вітчизняної зоотехнічної науки / І. С. Бородай. – Вінниця, 2012. – 416 с.
4. Буркат В. П. Из спогодів про професора М. А. Кравченка / В. П. Буркат // Вчені-селекціонери у тваринництві. – К., 1997. – С.92–95.
5. Державний архів м. Києва. – Ф. Р-1331. – Оп.3. – Спр.397. – 12 арк.
6. Там само. – Спр.659. – 54 арк.
7. Там само. – Спр.660. – 19 арк.
8. Там само. – Спр.661. – 90 арк.
9. Там само. – Спр.1054. – 78 арк.
10. Діденко В. В. Нарис історії Національного аграрного університету (до сторіччя заснування) / В. В. Діденко. – К., 1998. – 175 с.
11. Найденко К. А. Кравченко Микола Антонович / К. А. Найденко // Вчені-селекціонери у тваринництві. – К., 1997. – С.90–91.
12. Рубан Ю. Д. Приоритет отечественных ученых в развитии зооинженерной науки / Ю. Д. Рубан. – К., 2004. – 292 с.
13. Рябко В. М. Истоки, достижения и перспективы науки в Аскании-Нова / В. М. Рябко, В. М. Туринский. – К., 2001. – 256 с.
14. Центральний державний архів вищих органів влади і управління України. – Ф.4861. – Оп.1. – Спр.1. – 318 арк.
15. Там само. – Спр.2093. – 148 арк.

References

1. Bashkirskij gosudarstvennyj agrarnyj universitet. – <https://www.bsau.ru/education/faculties/bvm/>. Zagolovok z ekrana. Dostup vil'nij.
2. Belorusskaja sel'skohozjajstvennaja akademija. 150 let. Kratkij ocherk istorii i dejatel'nosti / soavt.: Livshic V. M., Nemykina I. A., Dobroljubov N. N. i dr. – Minsk, 1990. – 277 s.
3. Borodaj I. S. Teoretyko-metodologichni osnovy stanovlennya ta rozvytku vitchyznyanoi zootechnichnoyi nauky / I. S. Borodaj. – Vinnycya, 2012. – 416 s.
4. Burkat V. P. Iz spogadiv pro profesora M. A. Kravchenka / V. P. Burkat // Vcheni-selekcionery u tvarynnycztvi. – K., 1997. – S.92–95.
5. Derzhavnyj arxiv m. Kyeva. – F. R-1331. – Op.3. – Spr.397. – 12 ark.
6. Tam samo. – Spr.659. – 54 ark.
7. Tam samo. – Spr.660. – 19 ark.
8. Tam samo. – Spr.661. – 90 ark.
9. Tam samo. – Spr.1054. – 78 ark.
10. Didenko V. V. Narys istoriyi Nacionalnogo agrarnogo universytetu (do storichchya zasnuvannya) / V. V. Didenko. – K., 1998. – 175 s.
11. Najdenko K. A. Kravchenko Mykola Antonovych / K. A. Najdenko // Vcheni-selekcionery u tvarynnycztvi. – K., 1997. – S.90–91.
12. Ruban Yu. D. Prioritet otechestvennyh uchenih v razvitii zooinzhenernoji nauki / Yu. D. Ruban. – K., 2004. – 292 s.
13. Rjabko V. M. Istoki, dostizhenija i perspektivy nauki v Askaniji-Nova / V. M. Rjabko, V. M. Turinskij. – K., 2001. – 256 s.
14. Centralnyj derzhavnyj arxiv vyshhyh organiv vlady i upravlinnya Ukrainy. – F.4861. – Op.1. – Spr.1. – 318 ark.
15. Tam samo. – Spr.2093. – 148 ark.

Shulga V. P., candidate of geographical sciences, National Aviation University (Ukraine, Kyiv), shulhapp@online.ua

Professor N. A. Kravchenko – an organizer of higher education in the Ukrainian SSR

The main stages of professional activities of Doctor of Agricultural Science, Professor N. A. Kravchenko (1909–1986) – a talented teacher and organizer of higher education system in the Ukrainian SSR were highlighted. His role in the creation of the Chair of Farm Animal Breeding at the Kiev Veterinary Institute and the Zootechnical

Faculty at the Ukrainian Academy of Agricultural Science was shown. The contribution of the scientist to the activating the educational process and scientific research work, the representation of the achievements of the native scientists in the livestock industry was summarized. As the most important achievement of N. A. Kravchenko we are considering the foundation of the scientific school, its representatives worked out the theoretical and methodological basis of selection improving of existing and creation of new domestic breeds of cattle.

Keywords: higher education, animal husbandry, animal science, farm animal breeding, scientific school.

* * *

УДК 94:316.42:327.36

Д'яченко А. В.,
аспірант кафедри нової та новітньої історії України,
Східноєвропейський національний університет
ім. Лесі Українки (Україна, Луцьк),
andriydiyachenko@gmail.com

МЕЛЬНИКІВСЬКІ ЗБРОЙНІ ФОРМУВАННЯ ТА ЇХ ПРИХИЛЬНИКИ В РОКИ РАДЯНСЬКО-НІМЕЦЬКОЇ ВІЙНИ (1941–1945 РР.)

В громадській свідомості існує стереотип про майже повну монополізацію національно-визвольної боротьби в роки радянсько-німецької війни (1941–1945 рр.) бандерівським крилом національного руху. Зокрема УПА і дивізія «Галичина» в масовій свідомості виступають чи не єдиними виразниками боротьби українців за власне українську справу. Пов'язано це як з масовістю цих формувань, так і з повосною інформаційною кампанією емігрантів, які зробили певний бренд, описати який можна приблизно наступною схемою – Дивізія «Галичина» репрезентує тих українців, які хотіли силою зброї вибороти державність спираючись на німців, як на тактичних союзників, а УПА (те, що нині розуміється під цим терміном) виступали за безкомпромісну війну на всі фронти проти всіх, хто не визнавав права українців на державність та суб'єктність.

Реальність, звичайно, набагато більш складна і неоднозначна. В запропонованій статті буде розглянута участь мельниківців у збройному опорі за українську справу в роки радянсько-німецької війни.

Ключові слова: А. Мельник, радянсько-німецька війна (1941–1945 рр.), націоналістичне підпілля, історія.

Варто відзначити, що мельниківці вслід за бульбівцями раніше від бандерівських формувань розпочали збройні акції проти німців. Першим бойовим виступом відділів А. Мельника проти німецьких окупантів вважається збройний напад групи під командуванням поручника Білого наприкінці січня 1943 р. на тюрму в м. Дубно, наслідком якого стало звільнення 60 в'язнів [17, с. 341].

І бульбівці, і мельниківці погодилися утворити надпартійну Українську революційну раду, до якої би входили представники всіх діючих українських революційних сил. Рада мала виробляти загальнонаціональну політику, створити Головний штаб УПА, який би керував усіма військовими акціями. Проте бандерівці ідею надпартійного органу, який би політично керував УПА, відкинули. Вони стояли на позиції ідеологічного підпорядкування керівництва УПА тільки їхньому Проводові. Більше того, під час об'єднавчих переговорів вони виступали навіть проти участі у них представників ОУН-М. Перехопивши за лаштунками переговорів назву Української повстанської армії та привласнивши собі монополне право боротися за Українську самостійну соборну державу, ОУН-Б не мала наміру шукати спільників у цій справі. А оскільки і бульбівці, і мельниківці кількісно поступалися бандерівським збройним відділам, тому було вирішено підпорядкувати їх силою.

Наприклад, 6 липня 1943 р. бандерівці у кілька разів переважаючими силами оточили і роззброїли

мельниківський курінь М. Недзведського («Хрона»), який щойно повернувся з успішної антинімецької акції на м. Вишневець та ледве вив'язався зі збройного зіткнення з партизанським з'єднанням С. Ковпака. Під час вилучення зброї відбувалися бійки між вояками. У гострих сутичках загинули зв'язкові зі штабом Т. Бульби-Боровця «Булька» та «Гарячий», які вважали, що ніхто в них не має права відібрати здобуту у боях зброю [2, с. 174].

Жорстка лінія ОУН-Б, а особливо її Служби безпеки (СБ) привела до конфронтації з формуваннями, які підпорядковувались іншим українським партіям чи угрупованням, такими як ОУН-М, «Поліська Січ – УПА» Т. Бульби – Боровця, УНДП. Так терор СБ на Воліні в другій половині 1943 р. майже повністю винищив мельниківські керівні кадри та боївки, йшло справжнє полювання на мельниківських кур'єрів. Частина мельниківців, як наприклад П. Антонюк («Сосенко», «Кліщ») влилась до новоствореної УПА, частина, як наприклад загін «Білого» в районі м. Устилуг, була знищена фізично. В результаті залишилися поодинокі підрозділи мельниківців, які не бажали ні підкоритись, ні бути знищеними.

Ще з 1939–1940 рр., перебуваючи в окупованій німцями Польщі і виношуючи плани створення підпілляних баз для підготовки повстанських відділів та захоплення ними влади в Україні після очікуваного вибуху німецько-радянської війни, Т. Боровець намагався знайти серед представників різних течій українського національно-визвольного руху однодумців. Державний центр УНР на вигнанні, який він і представляв, не визнавався ні монархістами, ні націоналістами, та все-таки вдається знайти спільну мову з їхніми окремими представниками Т. Боровцю таки вдалося. Коли у липні 1941 р. розрослися відділи УПА «Поліська Січ» і постала проблема військових старшин, Т. Бульба-Боровець у перших числах серпня 1941 р. вирушив до м. Львов за підмогою до оунівців, які на той час уже розділися на мельниківців і бандерівців. У крайовій ексекутивній ОУН-Б отаман потрапив під холодний душ. Крайовий провідник ОУН Климів-«Легенда» прямо заявив, що вислуховувати Т. Бульбу-Боровця у нього немає часу.

Після відмови у зустрічі колишнім спів'язнем по Березі Картузькій Бульба-Боровець звертається за допомогою до мельниківців. Після розмови з М. Сціборським, О. Сеніком та І. Рогачем до «Поліської Січі» було вислано двох молодих старшин З. Домазара і Я. Черепка. За іншими даними до бульбівського штабу тоді було вирішено вислати п'ять старшин із військового керівництва ОУН. Ними були З. Домазар-«Діброва», І. Чубчик-«Кедюлич», «Кун», «Колій» та «Пот».

Після здобуття бульбівськими відділами 15 серпня 1941 р. м. Олевськ та проголошення там української влади, в УПА «Поліська Січ» відбулася реорганізація. З лав повстанців звільнено недисциплінований елемент. Окремі старшини вирішили залишити «Поліську Січ» через особисті причини, а також через перехід на іншу службу. Серед тих, хто залишив бульбівців були і старшини-мельниківці. Наприклад, З. Домазар переїхав до Києва, де підключився до організаційної мережі ОУН-М, а в 1942 році став крайовим провідником ОУН-М на Центральних українських землях. У 1943 р. закатований гітлерівцями у Лук'янівській в'язниці.